

Innspill fiskevelferd NMBU Veterinærhøgskolen

Veterinærhøgskolen utdanner veterinærer som med sin kompetanse bidrar til å sikre fiskehelse og ivareta fiskevelferd i norsk oppdrett.

Sett fra vårt ståsted bør velferd i oppdrett av laks og andre akvatiske organismer fokusere på følgende tema.

- Redusere dødelighet
 - Dødeligheten i sjøvannsfasen (påvekstperioden) er i dag for høy og det må etableres et regelverk som premierer de oppdrettere som gjør det bra og som over lengre perioder har vist at de kan oppnå en markant lavere dødelighet enn gjennomsnittet for næringen. Systematisk og godt forebyggende arbeid gir resultater, og enkelte oppdrettere har gjennomgående lav dødelighet (5-10%) i hele produksjonsperioden i sjøen. Dette sier mye om mulighetsrommet for laksenæringen og en ordning som premierer de oppdrettere som faller innenfor et vindu på for eksempel 5-10% dødelighet, vil være motiverende for hele næringen. Vi mener også dødelighet og velferd bør inkluderes som en viktig faktor i regulering av produksjonen – både ved økning i eksisterende tillatelser, men også ved tildeling av nye konsesjoner.
- Lakselus og velferd
 - I dag er det et sterkt fokus på lus i forhold til miljøproblemet og påvirkning på ville laksearter, men det er ikke like stort fokus på den direkte og indirekte belastningen lus gir for oppdrettsfisken. De indirekte effektene er knyttet til ulike behandlingsmetoder, særlig de ikke-medikamentelle, som kan være svært belastende og medfører redusert velferd knyttet til selve behandlingen og evt. problemer som kan oppstå i etterkant av behandlingen. Et fokus på kritiske kontrollpunkter i forbindelse med høyrisiko-aktiviteter som trenging, avlusing og sortering må sees i sammenheng med lusetall.
- Datahåndtering
 - Det er viktig at rapporteringen av dødelighet og andre velferdsparametere blir mer presise, mer detaljerte og rapporteres på merdnivå. Med dagens registreringssystemer (databaserte) er dette fullt mulig.
 - Det er også viktig å inkludere flere parameterer enn bare dødelighet, men da må man også sikre en enhetlig registrering og definere relevante måleparameterer på poulasjons- og individnivå.
 - Det må bli en bedre standardisering av de data som rapporteres, dvs. de bør etablere bedre maler for registrering, registreringen bør gjøres elektroniske etter et standard formular og frekvensen på rapporteringen bør standardiseres (pr. uke, pr. måned eller lignende).

- Et nytt regelverk bør også ha som mål og kunne registrere data som følger fisken fra rogn til slakt. Idag er det lite informasjon om settefisk-fasen grunnet dårlig struktur med tanke på hva som rapporteres. Sporbarhet på individnivå er en viktig nøkkel for ytterligere forbedring i hele produksjonskjeden.
- Nye metoder og nytt utstyr må dokumenteres før det blir tatt i bruk
 - Metoder brukt til behandling av fisk bør sidestilles med legemidler i forhold til krav om dokumentasjon av sikkerhet og effekt. I dag finnes det ingen offentlige eller andre godkjenningsordninger eller evalueringsmetoder av de metodene som tas i bruk. Ikke-medikamentelle behandlingsmetoder foreskrives av veterinær/fiskehelsepersonell, men selve metoden har ikke vært gjenstand for en nøye evaluering med tanke på sikkerhet og effekt. Her må forsøksdyr-regelverket forsterkes og tilpasses bruk i havbruksnæringen særlig knyttet til utviklingen og dokumentasjonen av disse metodene. Og på samme måte som det utgis produktdatablader for ulike medikamenter, bør det også stilles krav om samme åpenhet for de ulike behandlingsmetodene.
 - Likeledes må det stilles krav til patentholder om at nytt utstyr som skal brukes i lakseproduksjon har gjennomgått ulike testinger og møter minimumskravene knyttet til sikkerhet og effekt (som nevnt ovenfor). Det skal ikke være opp til den enkelte oppdretter eller veterinær/fiskehelsepersonell å vurdere dette.
- Bærekraft
 - Bedre velferd med bedre overlevelse gir god bærekraft i næringen. Det vil gi bedre utnyttelse av ressurser/innsatsfaktorer og bedre utnyttelse av lokaliteter.

Anne Storset
Dekan

Øystein Evensen
Professor

Marit Stormoen
Førsteamanuensis